

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ МОВИ (КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ)

Біденко Л. В., *канд. пед. наук, СумДУ*

Міжнародна академічна мобільність у галузі вищої освіти прискорила такий напрямок міжнародної діяльності, як навчання іноземних студентів. Серед запропонованих міністерством спеціальностей найбільшим попитом користуються спеціальності медичного профілю. Зважаючи на це, актуальним залишаються питання щодо якісної мовної підготовки іноземних студентів з урахуванням майбутньої професійної спрямованості. Проте спостереження за навчальним процесом та досвід роботи показали, що студенти недостатньо володіють професійною лексикою, зазнають труднощів із засвоєнням навчального матеріалу під час лекційних та практичних занять. Одним із напрямів покращення ситуації, що склалася, є застосування професійно-орієнтованого навчання.

У наукових джерелах висвітленню питання професійної підготовки присвячено чимало досліджень (Л. Б. Бей, Л. Г. Овчареко, А. Б. Чистякова й ін.). Науковці сходяться у думці, що сутність професійно-орієнтованого навчання російської мови як іноземної полягає в інтеграції зі спеціальними дисциплінами з метою отримання додаткових професійних знань і формування професійно значущих якостей особистості [1:3]. Сучасні вимоги до підготовки висококваліфікованих спеціалістів базуються на системі знань, сформованості умінь застосовувати набуті знання на практиці та здатності до реального спілкування у іншомовному середовищі. Реалізація зазначених вимог може здійснитися за умов когнітивно-комунікативного аспекту, сутність якого полягає у взаємодії когнітивного та комунікативного підходів. Під когнітивним підходом науковці (Є. Я. Голобородко, О. Ю. Іванова, Г. О. Михайловська, М. І. Пентилук, В. І. Статівка й ін.) розуміють такий підхід до навчання, що полягає в засвоєнні теорії мови «..переважно у вигляді роботи над вивченням правил фонетики, граматики. Тренуванню відводиться незначна роль, а на противагу йому акцент робиться на свідомому конструюванні висловлювання іноземною мовою» [2: 15]. Комунікативний аспект передбачає вивчення мови в умовах, які максимально наближені до реальних умов спілкування.

Отже, під когнітивно-комунікативним підходом навчання мови іноземних студентів ми розуміємо таку організацію навчального процесу, що підпорядкована системі комунікативно-когнітивних

завдань, передбачає вивчення мови в дії та ґрунтується на загальнометодичних принципах навчання: науковість, доступність; мотивація позитивного ставлення до навчання, послідовність; поєднання колективної, групової та індивідуальної роботи; усвідомленість, активність особистості; наочність.

Врахування загальнометодичних принципів, особливостей та цілей когнітивно-комунікативного підходу дозволило у процесі навчання іноземних студентів створити систему когнітивно-розвивальних вправ. Провідними є такі типи вправ:

✓ *когнітивні (аналітико-синтетичні)*, пов'язані з аналізом, трансформуванням текстового матеріалу;

✓ *комунікативні (мовленнєві)*, що передбачають створення таких умов, які призводять до активної комунікативної діяльності, спрямовані на формування інтелектуально-креативних здібностей. Залучення студентів до процесу спілкування в різних видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні і письмі – готують студентів до подальшого активного використання мови у своїй професійній діяльності.

Оскільки обсяг тез не дозволяє навести приклади вправ, обмежимося лише їх класифікацією.

Когнітивно-комунікативний підхід до навчання іноземних студентів представляється переконливим і продуктивним, оскільки дозволяє активізувати продукування студентами граматично правильних і семантично точних текстів. Він ґрунтується на принципах свідомості й активності студентів, комунікативної спрямованості навчання, врахування рідної мови студентів.

1. Глухов Б. А. Термины методики преподавания русского языка как иностранного / Б. А. Глухов. – М. : Русск.яз., 1993. – 316 с.
2. Образцов П. И. Профессонально-ориентированное обучение иностранному языку на неязыковых факультетах вузов / П. И. Образцов, О. Ю. Иванова. – Орел : ОГУ, 2005. – 114 с.

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів факультету іноземної філології та соціальних комунікацій, м. Суми, 19-20 квітня 2013 р. / Відп. за вип. В.В. Опанасюк. — Суми : СумДУ, 2013. — Ч.2. — С. 3-4.